

عهد و گفتگو

COVENANT & CONVERSATION

درس های پیرامون راهبری
ریای لرد جانانان ساکس

با سپاس از بنیاد Wohl Legacy برای حمایت سخاوتمندانه از عهد و گفتگو

تفسیر هفتگی تورات

رهبری و وفاداری: بلک ۵۷۸۱

Leadership and Loyalty

Balak 5781

آیا رهبری، مجموعه ای از مهارت ها و توانایی فراخوان و به کارگیری قدرت است؟ یا همچنین دارای یک بعد اخلاقی نیز هست؟ آیا فرد بدی می تواند رهبر خوبی باشد؟ یا بدی او رهبری اش را خراب می کند؟ این پرسشی است که شخصیت کلیدی این پاراشا، نبی بت پرستان بیلعام، برمی انگیزد.

ابتدا به عنوان مقدمه باید گفت که ما شواهد مستقل دال بر وجود تاریخی بیلعام در دست داریم. یک باستان شناس در سال ۱۹۶۷ در دیر الله در محل تلاقی رودهای اردن و یابوک، کتیبه ای را بر روی دیوار معبدی کشف کرد که قدمت آن به قرن هجدهم پیش از میلاد می رسید و به پیشگویی به نام بیلعام پسر بن بعور اشاره دارد که شباهت اسمی با بیلعام در پاراشای ما دارد. بیلعام فرد شناخته شده ای در منطقه بوده است.

مهارت های او آشکارا قابل توجه بوده اند. او یک مذهبی صاحب نام، شمن یا جادوگر قبیله مشهور، شعبده باز، طلسم گر و اعجازگر بوده است. بلک بر اساس تجربه یا شهرتش به او می گوید: "می دانم کسانی که تو برکت کنی، برکت می شوند و کسانی که نفرین کنی، به نفرین گرفتار می آیند." (اعداد ۲۲:۶) متون تلمودی در این امر هیچ شکی نمی کنند. حکیمان در مورد این عبارت که "هیچ پیامبری در میان بنی اسرائیل همچون موسی برنخاسته، اما در میان ملل بیگانه برخاسته است. او که بود؟ بیلعام"^۱، در یک منبع میدراشی دیگر می گویند که "هیچ چیزی در دنیا نبود که خداوند متعال و متبارک بر بیلعام آشکار نکرده باشد. او در حکمت جادو حتی از موسی برگزیده بود."^۲ بیلعام همه فن حریف بود.

اما حکم نهایی در مورد بیلعام، منفی است. در باب ۲۵ ماجرای عجیب پس از نفرین ها و برکت ها را می خوانیم. بنی اسرائیل که توسط خدا از نفرین های مواب و میدیان نجات یافته اند، با افتادن به دام زنان آن سرزمین، دچار بلای خودکرده شدند. خشم خدا علیه آنها افروخته می گردد. چندین بخش بعد، (اعداد ۳۱:۱۶) معلوم می شود که این بیلعام بود که نقشه این تراژدی را ریخته بود: "آنها کسانی بودند که توصیه بیلعام را دنبال کردند و با اتفاقاتی که در پیور افتاد، موجب دورشدن قوم از خدا شدند و بلا بر قوم خدا فرود آمد." بیلعام که در نفرین کردن بنی اسرائیل شکست خورده بود، سرانجام در زدن آسیبی بس بزرگ به آنها موفق شد.

پس تصویری که منابع یهودی به دست می دهند، این است که او مردی با توانایی های شگرف، یک نبی نابغه و کسی بود که حکیمان تلمودی او را با موسی مقایسه کردند، و همزمان، فردی بود با شخصیتی نقص دار که در نهایت او را به سقوط کشاند و به عنوان فردی شرور معروف ساخت که به قول میشنا از سهم بردن از دنیای در راه محروم شد.^۳

¹ Sifre Devarim, 357.

² Tanna devei Eliyahu Rabbah 28; see also Bamidbar Rabbah 14:20; Brachot 7a; Avodah Zarah 4a.

³ Mishnah Sanhedrin 10:2.

نقص او چه بود؟ بررسی های زیادی انجام شده، اما یک بررسی در تلمود پاسخ را از روی نام او نتیجه می گیرد. معنای نام بیلعام چیست؟ تلمود پاسخ می دهد: "مردی بدون قوم" (*belo am*).⁴ این تیزیابی فوق العاده ای است. بیلعام مردی بدون وفاداری است. بلک او را گسیل داشت و گفت: "اینک بیا و بر این مردم نفرینی بکن زیرا آنها خیلی قدرتمندتر از من هستند... زیرا می دانم کسانی که تو برکت کنی، برکت می شوند، و آنهایی که نفرین کنی، به نفرین گرفتار می آیند." بیلعام پیامبری بود که می شد او را استخدام کرد. او نیروهای مافوق طبیعی داشت. می توانست کسی را برکت کند و آن فرد موفق می شد. می توانست کسی را نفرین کند و آن فرد به فلاکت می افتاد. اما در هیچ یک از گزارش های توراتی یا غیر از آن، نیامده که بیلعام پیامبری اخلاق مدار بود: کسی نبود که دلمشغول عدالت، حق، درستکاری و خطاکاری در مورد کسانی باشد که آنها را نفرین می کرد، باشد.

او مانند عهدشکنان دوران های بعدی، یک فرد تکرو بود. خدمت او خریدنی بود. او مهارت هایی داشت و آنها را برای ویرانگری در خدمت می گرفت. اما هیچ تعهد، وفاداری و ریشه انسانی نداشت. او مردی بدون قوم

belo am بود.

موسی برعکس او بود. خدا در مورد او گفت: "او به حد اعلی به خانه من وفادار است" (اعداد ۱۲:۷) موسی هر قدر از بنی اسرائیل ناراضی بود، هرگز از استدلال به نفع آنها نزد خدا دست نکشید. وقتی اولین مداخله او به نفع بنی اسرائیل نزد فرعون، موجب سخت تر شدن وضعیت آنها شد، به خدا گفت: "خدایا چرا با قوم خود بدرفتاری می کنی؟ چرا مرا فرستادی؟ (خروج ۵:۲۲).

وقتی بنی اسرائیل، گوساله طلایی ساختند و خدا تهدید کرد که قوم را نابود می کند، موسی دوباره گفت: "اینک تمنا دارم که گناه آنها را ببخشی. اگر نه، [نام] مرا از کتابی که نوشته ای حذف کن" (خروج ۳۲:۳۲). وقتی قوم روحیه خود را در اثر گزارش جاسوسان از دست داده، می خواستند به مصر

⁴ Sanhedrin 105a

بازگردند و خشم خدا بر آنها افروخته شد، موسی گفت: "با عشق عظیم خود، گناهان این ملت را ببخش، همان گونه که آنها را از زمان خروج از مصر تا کنون بخشیده ای" (اعداد ۱۴:۱۹)

وقتی خدا در جریان شورش قورح قوم را تهدید کرد، موسی چنین دعا کرد: "وقتی تنها یک مرد گناه کرده، آیا علیه کل جماعت می شوی؟" (اعداد ۱۶:۲۲) حتی وقتی خواهر خودش میریام از او بدگویی کرد و با ابتلا به برص مجازات شد. هر قدر بیشتر گناه کردند، هر قدر دعای موسی جسورانه تر بود، هر قدر بیشتر رابطه خود با خدا را به خطر انداخت، اما دست از دعا برای مردم خود نکشید. او ضمن دانستن تقصیر آنها در نهایت به آنان وفادار ماند.

واژه عبری *emunah* [ایمان] اغلب *faith* ترجمه می شود و در قرون وسطی به معنای ایمان مذهبی بود. اما در عبری توراتی ترجمه دقیق آن، مومن، معتمد و وفادار بودن است. یعنی در زمان های دشواری روی نگرداندن از دوست. این یک فضیلت کلیدی استوار بر عهد است.

مردمانی هستند که استعداد های بزرگ هوشی و حتی روحانی دارند، اما با این وجود، از رسیدن به آنچه می توانستند باشند، محروم می شوند. آنها فاقد خصوصیات اخلاقی اولیه صداقت، راستگویی، فروتنی و فراتر از همه، وفاداری هستند. کار خود را به خوبی انجام می دهند. اما اغلب کارهای خطا می کنند. آنها با آگاهی از استعداد های خود به دیگران به دیده تحقیر نگاه می کنند. آنها به دام تکبر، نخوت و این باور می افتند که می توانند یک جوری پس از انجام جنایت های بزرگ، سالم دربروند. بیلعام نمونه کلاسیک این افراد است. این که او برای به گناه کشیدن مردان بنی اسرائیل نقشه کشید، حتی وقتی می دانست که خدا با آنها است، نشانه آن است که چقدر بزرگترین آدم ها می توانند به عمق خفت سقوط کنند. کسانی که به دیگران وفادار هستند، می بینند که دیگران به آنها وفادارند. کسانی که خیانتکار هستند، سرانجام مورد بی اعتمادی قرار گرفته، همه اقتدار خود را از دست می دهند. رهبری بدون وفاداری، رهبری نیست. فقط مهارت ها نمی توانند جایگزین خصلت های اخلاقی شده، موجب پیروی مردم از صاحبان آن مهارت ها بشوند. ما از کسانی پیروی می کنیم که به آنها اعتماد داریم، چرا که آنها به گونه ای رفتار کرده اند که اعتماد ما را جلب نموده

اند. این همان عاملی است که موسی را تبدیل به آن رهبر بزرگی ساخت که بی‌لغام می‌توانست مانند او باشد، اما هرگز نشد. همواره به مردمی که آنها را رهبری می‌کنی، وفادار باش.

شبات شالوم

ترجمه فارسی با مشارکت بنیاد ایرانی هارامبام، وابسته به فدراسیون یهودیان ایرانی -
آمریکایی توسط شیریندخت دقیقیان

Persian Translation by Shirin D. Daghighian

www.RabbiSacks.org   @RabbiSacks

The Office of Rabbi Sacks, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved • The Office of Rabbi Sacks is supported by The Covenant & Conversation Trust